

Társadalmi ismeretek

10. évfolyam

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Bővíteni azokat az ismereteket és biztosítani azokat a gyakorlatokat, melyek a társadalomba történő beilleszkedést segítik.
- A tanulót képességeinek függvényében felkészíteni a felnőtt életre.
- Kialakítani reális elképzeléseket, vágyakat, jövőjét illetően és ezekhez biztosítani a megfelelő tudást, gyakorlati kompetenciát

Feladat

- A megadott témakörökben képességeinek megfelelő egyéni haladás biztosítása.
- Minél több látogatás szervezése szolgáltató és közintézményekben.
- Célszervezetek és egyéb védő munkahelyek felkeresése.
- Helyzetgyakorlatokban, szituációs játékokban a viselkedéskultúra és önismeret elsajátítása.

Elvárt teljesítmény

- Ismerje fel és tanulja meg a fontosabb személyi adatait.
- Kulturált közlekedés és viselkedés szabályainak ismerete.
- Vásárláskor aktív közreműködés.
- Reális elképzelés a jövőbeni életéről, lehetőségeiről.
- Tudjon segítséget kérni.
- Találjon elfoglaltságot magának, és ne unatkozzon (szabadidő hasznos eltöltése)
- Ismerje az ünnepköröket és készüljön az ünnepekre.
- Vegye ki részét a környezetében előforduló munkában.

Értékelés: Félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel, évente P.A.C.- P.A.C.2 mérőeszközös méréssel.

Tematikai egység	1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	Órakeret: 6
Előzetes tudás	Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Adatait pontosan ismerni. „Felnőttség” felelősségét megélni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat • Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. • Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). • Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. • Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. • Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. Ismeretek • Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása. • A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. • Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. • Rokonsági fokok megismerése. • Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. • Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése.	Kommunikáció: olvasás, írás, szókincsbővítés, Médiaismeret non-verbális kommunikáció, Információs eszközök használata: internet tartalmak Erkölcstan: Társadalmi együttélés Osztályfőnöki óra: felkészülés a felnőtt életre

• Egyszerűbb összefüggések felismerése. • Mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)? • Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete. Tevékenység Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek. Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata). Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez stb.). Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. Családfa készítése. Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem). Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta). Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban?) A vezető kötelességei, a beosztott feladatai). Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal

	kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó,
--	---

Tematikai egység	2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	Órakeret: 11
Előzetes tudás	Figyelmes, körültekintő közlekedés.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat - Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. - A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. - Megtalálni térképen a lakóhelyét. - Ismerni Budapestet, mint fővárosunkat. - Ismerni lakóhelyét, vagy megye székhelyét Pécsset. - Pécs kulturális emlékei (épületek, múzeumok). - Látogatás a Kodály Központba és a Tudásközpontba. - Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. - Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. - Gondolatait néhány mondatban elmondani. - Betartani a viselkedési normákat. - Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. - Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. - A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.	Kommunikáció: szókincs bővítés, olvasás, írás, Számolás-mérés: tájékozódás, Környezet-ismeret: földrajzi ismeretek, élettelen környezet, egészség- megőrzés,

• Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. Ismeretek • A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. • Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió). • A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítségével (menetrend, tájékoztató). Bérlet és jegyvásárlás menetének ismerete. • Az utazással kapcsolatos táblák, jelzések megismerése. • A közlekedés szereplőinek felelőssége. • A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. • A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet). • Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása. Tevékenység Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. Google maps, GPS ismerete. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. Szituációs gyakorlatok.	Életvitel és gyakorlat: piktogramok, képi információk, Ábrázolás-alakítás: rajzolás, festés, térbeli formák alkotása,
---	---

A KRESZ szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, ill. gyér forgalmú utcán. Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint). Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló). Közlekedési táblák, jelzések ismerete. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése. Tanulmányi séta. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről. (A tanulók képességeihez mérten, esetlegesen egyre fokozódó önállósággal).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás) Közlekedési szabály. Segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, A kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak.

Tematikai egység	3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	Órakeret: 19
Előzetes tudás	Az ünnepek ismétlődése. Régi korok embereinek tisztelete és emléküik ápolása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat • Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. • A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. • Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét. • Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. • Segítséggel észre venni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).	Kommunikáció: olvasás - írás, médiaismeret, Számolás-mérés: tájékozódás időben és térben, Ének-zene: ünnepekhez, korokhoz kapcsolódó ének, zene, Információs eszközök használata: meghívó,
Ismeretek • A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). • Tájékozódás az időszalagon.	

• A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése. • Piramisok – fáraók - egyiptomi kultúra, Róma – pápaság – kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek, • A magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események. • Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás). • A közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”. • Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.) • Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők –országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti). • Ünnepek csoportosítása. • Szokások, normák. (öltözködés, terítés), történelmi-, naptárismeret).	plakát készítése, nyomtatása, anyaggyűjtés a hálózatról,
Tevékenység Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján. Könyvek, feladatlapok használata, IKT feladatok megoldása. Irányított beszélgetés. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték. Kirándulás a közeli városokba, mint történelmileg fontos helyszínek (Szigetvár, Mohács, Siklós) Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése.	

Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás. Néhány országosan ismert vezető nevének, tevékenységének ismerete. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek,

A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyamos ciklus végén	Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!
--	---